

גליון

מעדני אשר

י"ז ע"י עכון מעדני אשר

פרשת מקץ - חנוכה תש"פ

גליון תשפ"ב (שנה י"ז)

עכשיו הקב"ה עשה לי חסד הרי כל פעם עושה הקב"ה איתי חסד לכן אני יקרא אותו בשם יהודה שיסאר לעולם השם שמסמל על הודאה.

לכן כששואלים לאדם מה שלומך הוא עונה ברוך השם, כדי כמה שיותר יודה להקב"ה על כל נשימה ועל כל פסיעה כל רגע נתון שהוא חי.

כתבו בספרים הקדושים שחג החנוכה נותן את הכוח לכל יהודי להודות על כל הניסים ועל כל הטובות שמקבל תמיד מאת הקב"ה, שהרי באמצע השנה מרוב הגלות אין אדם מסוגל להודות, כמו שכתוב בפסוק תהלים פרק ק"ו פסוק מ"ז "הושיענו ה' אלהינו וקבצנו מן הגוים להודות לשם קדשיך להשתבח בתהלתך, שמבקשים שיוציא אותנו מהגלות כדי שנוכל להודות, אבל בחנוכה האורות של החג משפיע לאדם שיוכל להודות כדבעי, כך כתב בחדושי הרי"ם, וכן בשפע חיים על חנוכה.

האם יש מציאות שאדם יוכל להודות להקב"ה על כל החסדים שנותן לנו?

אנחנו אומרים בתפילות נשמת בכל שבת "אילו פיננו מלא שירה כים ולשונינו רינה כהמון גליו ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע ועיינינו מאירות כשמש וירח וידינו פרושות כנשרי שמים ורגלינו קלות כאיילות אין אנו מספיקין להודות לך ה' אלהינו ואלהי אבותינו ולברך את שמך על אחת מאלף אלף אלפי אלפים וריבי רבבות פעמים הטובות שעשית עם אבותינו ועמנו וכו' על כן איברים שפילגת בנו ורוח ונשמה שנפחת באפינו ולשון אשר שמת בפינו הן הם יודו ויברכו וישבחו ויפארו וירוממו ויהדרו ויקדישו ויעריצו וימליכו את שמך מלכינו.

והקשו המפרשים: דסותר עצמו שאנחנו אומרים שאנחנו לא יכולים להודות, ואח"כ אומרים על כן אברים שפלגת בנו, הרי אמרנו שאין אנחנו יכולים, כך מקשה בבוצינא נהורא להרה"ק ברוך ממעוזבו, וכן במראה חיוקאל על פסח.

ומתוצים באופן נפלא: משל למלך שאמר לאחד מעבדיו שיעשה סעודה גדולה עבורו כי הוא ושריו יאכלו וישתו מהמשתה אשר יעשה להם, מה מאוד פלצות ובעתה יאחזהו הלא יראה ורעד יבוא בו ואימת מות נפלה עליו כי פן חלילה לא יהיה קולע אל השערה ויחטא באיזה מאכל או משקה או איזה כלי אשר יהיה חלילה להמרות כבוד המלך אז תהיה אחת דתו להמית, אכן, אם המלך כה יאמר לעבדיו הנה המשתה וכל צרכיה בביתי יכוננו והכל על משפטה יעשו ואך לביתך יבואו ובביתך נאכל ונשתה, אז ימצא מרגוע לנפשו כי אם יחסר המזג לא יהיה עליו התלונה, והוא הדבר הזה אשר דברנו אלו פיננו מלא שירה כים ולשונונו רנה, רצ"ל אם הפה יהיה שלנו או הלשון שלנו היתה, או כל האברים שלנו, אז אין אנחנו מספיקים להודות לך וכו' כי פן ואולי ח"ו יתנו מרגעת אחת מתהלותינו, רק ע"כ אברים שפלגת בנו וכו' ולשון אשר שמת בפינו, הלא אתה נתת לנו את כל האברים שיש לנו הן הם יודו, הלא הכל שלך הוא ומידך נתת לנו, כך כתב בבוצינא נהורא להרה"ק ברוך ממעוזבו.

ובתפארת שלמה לקוטים על תהלים פירש באופן נפלא את הפסוק תהלים ל"ב "אברכה את ה' בכל עת תמיד תהלתו בפי" היינו אפי' יברך האדם כל היום בכל ימי חייו אינו די לתהלות ה' כמו שאנו אומרים בנשמת ואילו פיננו מלא שירה כים כו', ולזה אמר אברכה את ה' בכל עת, ואף על פי כן תמיד תהלתו בפי השורש איני יכול להגיד רק נשאר בפי.

האם יש חיוב להודות להקב"ה בכל רגע ורגע על הניסים שעושה עמנו בכל רגע ורגע וכל נשימה ופסיעה זה נס?

איתא בגמ' שבת כ"א ע"ג מאי חנוכה דתנו רבנן בכ"ה בכסליו יומי דחנוכה תמניא אינון דלא למספד בהון ודלא להתענות בהון שכשנכנסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום בדקו ולא מצאו אלא פח אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול ולא היה בו אלא להדליק יום אחד נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים וכו' לשנה אחרת קבעום ועשאום ימים טובים בהלל ובהודאה.

יש להקשות: כיון שע"פ הדין היה חיוב להודות להקב"ה על כל רגע ועל כל נשימה, כמו שאמרו חכמים על הפסוק כל הנשמה תהלל יה על כל נשימה ונשימה חייב אדם להלל להקב"ה, א"כ מדוע אין עושים את זה, כך מקשה בתורת חיים ב"ק ט"ז ע"ב.

איכא כמה תרוצים:

א. בתורת חיים בבא קמא ט"ז עמוד א' כתב שהוא יתברך עושה חסד עם כל אדם בכל יום ובכל עת ובכל רגע, אלא שאין בעל הנס מכיר בניסיו סבור עולם כמנהגו הוא נוהג ואינו מרגיש שכל פסיעה ופסיעה וכל תנועה ותנועה וכל נשימה ונשימה הוא ממנו יתברך שמו כמו שנאמר מה' מצעדי גבר כווננו וכתוב אשר בידו נפש כל חי ורוח כל בשר איש והיה מן הראוי שיודה האדם ויברך בכל עת ובכל רגע על כל פסיעה ותנועה ונשימה כמו שאמרו חכמים כל הנשמה תהלל יה על כל נשימה ונשימה חייב אדם להלל יה וכל מי שאינו מעלה על לבו בכל רגע שהכל מאתו יתברך אלא עולם כמנהגו נוהג הרי הוא ככופר בו חס ושלום ולפי שהוא מן הנמנע שיעמוד אדם מן הבקר ועד הערב ויתן שבח והודאה על כל פסיעה ונשימה ותנועה וכל שכן רוב בני העולם הולכים תמיד אחרי הבלי העולם הזה באסיפת ממון וכיוצא בזה ואפילו הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה והודאה אמרו חכמים דהוי כאלו מעל וגזול לכנסת ישראל שנאמר לה' הארץ וגו' ולזאת המציאו אנשי כנסת הגדולה תקנה ויסדו לומר בכל תפלה ערב ובקר וצהרים ברכת הודאה כדי שיקלול אדם בהודאה אחת את כל הנשימות וחסדים ונפלאות שהוא יתברך עושה עמו בכל רגע ויוצא ידי חובת כולן בבת אחת בהודאה אחת, ולזה יסדו לומר מודים אנחנו לך וכו' על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך דהיינו על כל נשימה ונשימה ועל נסין שבכל יום ויום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובקר וצהרים וכו' ולכך תיקנו לשחות בברכה זו כמנהג בשר ודם המודה לחבירו דבר הוא שוחה ומנענע לו בראשו.

ב. בחידושי הרי"ם פרשת ויצא כתב שזו הסיבה שהיהודים קרויים "היהודים" ע"ש שבט יהודה, אולם באותה המידה יכולים היו להיקרא "ראובנים" או "שמעונים" וכו' אולם שם נבחר דוקא ע"ש שבט יהודה המסמל כבר בשמו את חובת הכרת הטוב, שכן כאשר קראה לאה לבנה הרביעי "יהודה" התכוונה להודות להקב"ה כנאמר פרשת ויצא כ"ט ל"ה "ותאמר הפעם אודה את ה', על כן קראה שמו יהודה", על הולדת בנה, ללמדך, שישוד נשמת יהודי היא ההודאה והכרת הטובה על כל החסד שבבריאיה ובכל מה שהאלוקים מיטיב עמו.

וכן פירש המהר"ם שיק פרשת ויצא את הפסוק ותהר עוד ותלד בן ותאמר הפעם אודה את ה' על כן קראה שמו יהודה, דאמרה את זה בלשון בתמיה וכי רק

גליון זה נודב ע"י

חבורת הבחורים בישיבת מיר
בראשות המשפיע הצדיק הגאון הגדול
רבי יוסף הירשלר שליט"א

לרגל המעמד האדיר של סיום הש"ס
ע"י מאות בחורים החסידים דשיבת מיר
שסיימו שבע פעמים ש"ס

ואברכי כולל אשמורת הבוקר שסיימו שלש פעמים ש"ס
שהתקיימה ביום ד' השבוע בראשות גדולי האדמו"רים והרבנים בירושלים
באולמי בית ישראל בירושלים

יהא רעוא שבזכות מעשיי הכבירים להשפיע למאות הבחורים
לשאוף גדלות בתורה ויראת שמים

יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה
גם אני מצטרף שוכתי להשתתף ולשא דברים במעמד האדיר
ולראות את המחזה ומי שלא ראה שמחה זו
קבוצה גדולה של מאות בחורים מסיימים ש"ס
לא ראה שמחה מימי

פרשת מקץ תש"פ

גליון זה נודב ע"י ידידנו

הגאון רבי פנחס שפירא שליט"א

רב ביהמ"ד סדאיגורה תל אביב

לעילוי נשמת אמו הרבנית הצדקנית בת קדושים

מרת טויבא שיינדל שפירא ע"ה

בת הגאון הצדיק רבי אברהם שמואל בנימין סופר זצ"ל

גאב"ד פרשבורג - ובעל החשב סופר

אשת חבר האי גברא רבה שלוחא דרבנן שולשת היוחסין

הרה"ג ר' אברהם יוסף שפירא זצ"ל

נפטרה ביום כ"ט כסליו נר ה' דחנוכה תשע"ח ת.נ.צ.ב.ה.

האם ע"י הודאה להקב"ה אפשר לפעול ישועות יותר מע"י תפילה?

הנה בבני יששכר מאמרי חודש כסלו טבת מאמר ד' הלל והודאה קל"ט כתב לפרש את הפסוק תהלים קל"ח כ"א "אודך כי עניתני ותהי לי לישועה" על פי מה שקבלנו בפסוק תהלים י"ח ד' "מהולל אקרא יי ומן אויבי אושע" כי המשכיל לא יצטרך לבקש בקשתו מאת הש"י דרך בקשה רק דרך שבת, בדמיון אם יצטרך לבקש רפואה, יודה וישבח להש"י שהוא רופא חולים ותיעשה בקשתו ממילא בלי קטרוג, וזהו שאמר הפסוק מהולל אקרא ה' היינו דאקרא להש"י דרך הלול ולא דרך בקשה, ותיכף ומאוּיבי אושע, וזהו שיש לפרש גם בכאן, אודך כי עניתני "כי" יתפרש בלשון כאשר, רצ"ל בעוד אני בעניי אודה לך בהודאה, ותיכף ותהי לי לישועה בזולת בקשה.

וכן איתא במהרש"א על הא דאיתא בגמ' ברכות ל"ב עמוד ב' ואמר רבי אלעזר מיום שחרב בית המקדש ננעלו שערי תפלה, שנאמר גם כי אזעק ואשוע שתם תפלת.

וכתב במהרש"א שם אבל לענין שבחו יתברך ב"ה לקדושה וברכו הא אמרינן דאפילו מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים.

וכן בספר מדרושי וחיודושי רע"א על התורה הובאה בסופו דרשה שנשא הגאון רע"א זצ"ל על נצחון הקיסר, ובו שבת והודאה לה' על הנצחון, ובתוך כדי הדרשה ביאר את הפסוק תהלים נ' כ"ג "זובח תודה יכבדני ושם דרך אראנו בישיע אלהים" באופן זה, ירצה "זובח תודה" שמשלם תודות לי להגיד טובתי אליו בזה "יכבדני", וגם ע"י "ישם דרך" שמשים שביל ודרך שאחזור עוד "ואראנו בישיע אלקים", כי באם לא היה נותן תודה ושבח על הנסים שנעשו לו, לא היה מראה לו ד' עוד ישועתו אבל ע"י שזובח תודה לד' גורם ועושה דרך שיראנו ד' עוד בישועתו.

וכן כתב הרי"ף בביאורו על עין יעקב ברכות נ"ד ע"ב בדברי הגמ', אמר רב יהודה אמר רב ארבעה צריכין להודות יורדי הים והולכי מדבריות וכו' מדוע הגמ' נקטה לשון "צריכין" היה לה לומר "חייבים" להודות, וביאר שבא רב יהודה לומר שאע"פ שמצינו כמה מיני הודאות וברכות על הנסים, כגון הוואה מקום שנעשו לו נסים, וכגון על הזיקין ועל הזועות וברקים וכו', שלכל אחד נקבעה לו ברכת הודאה מיוחדת כפי הענין, ונמצאו כמה בני אדם שחייבים להודות, אבל ארבעה אלו צריכין להודות שיש "לעצמן צורך בהודאתם", מפני שהם גורמים שישוּב ה' לשוב עליהם לטוב, כיון שהם מכירים חסדי ה' ואינם כפויי טובה, וכמו שבארתי את הפסוק תהלים נ' כ"ג "זובח תודה יכבדני ושם דרך אראנו בישיע אלקים", הפירוש שהוא משים לעצמו דרך שישוּב הש"י לעשות עמו נס אחר, ויראה עוד ישע אלקים, כיון שאינו כפוי טובה. ולכן אמר רבי יהודה ד"צריכין להודות" שזולת "חיוּבם" שהוא מצד עצמם צריכים להודות גם מפני התועלת שמגיע עליהם מתוך הודאתן.

וכן בפירוש אהבת איתן על עין יעקב ברכות ס' ביאר את הפסוק תהלים קל"ח כ"א "אודך כי עניתני ותהי לי לישועה", לכאורה היה לומר "והיית" לי לישועה? אלא ביאר דהכוונה "ותהי" איננה נוכח ה' רק קאי על ההודאה, ור"ל שההודאה שהודיתי לה' כשעונה אותי ביסורין, זאת היתה לי לישועה.

ובנועם אלימלך פירש את הפסוק "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו" היינו כאשר מודים ומשבחים לבורא על טובותיו אז לעולם באופן תמידי נמשך החסד של ה' אליו ועצם ההודאה גוררת עוד חסדים מאת ה'.

ובספרים הקדושים הסבירו את הפסוק פרשת וישלח "ואתה אמרת היטב היטיב עמך" אם תגיד שהקב"ה היטיב עמך ותודה על החסדים, זה יגרום שיתן לך עוד חסדים.

האם הקב"ה עושה אתנו חסדים בכל יום ואף פעם לא נדע שזה קרה?

איתא בגמ' נדה ל"א עמוד א' דרש רב יוסף מאי דכתיב "אודך ה' כי אנפת בי, ישוב אפך ותנחמני" במה הכותב מדבר בשני בני אדם שיצאו לסחורה, ישב לו קוץ לאחד מהן ולא היה יכול לצאת. התחיל מחרף ומגדף, לימים שמע שטבעה ספינתו של חבירו בים, התחיל מודה ומשבח, לכך נאמר "ישוב אפך, ותנחמני, והיינו דאמר רבי אלעזר: מאי דכתיב "עושה נפלאות לבדו, וברוך שם כבודו לעולם" אפילו בעל הנס אינו מכיר בנסו.

וכן כתוב במדרש תהלים שוחר טוב מזמור קל"ו על הפסוק "לעושה נפלאות גדולות לבדו" וכי אחר עשה עמו דבר שהוא אומר לבדו, אלא הוא לבדו יודע מה פלאים עושה, כיצד אדם נתון על המטה והנחש לפניו על הארץ, בא לעמוד הרגיש לו הנחש מלפניו, ואינו יודע מה פלאים עשה הקדוש ברוך הוא עמו, ומי יודע הקדוש ברוך הוא, וכן הוא אומר תהלים מ"ו ד' "רבות עשית אתה ה' אלהי נפלאותיך ומחשבותיך אלינו אין ערוך אליך" אין לי להעריך שבחך, ואיני כדאי לספר נפלאותיך.

מדוע בחנוכה יש ענין מיוחד לתת צדקה?

הנה המגן אברהם סימן תר"ע כתב בשם ספר חנוכה הבית נוהגים הנערים העניים לסבב בחנוכה על הפתחים.

יש להקשות: מה טעם למנהג זה.

איכא כמה טעמים:

א. בני ישראל התרשלו באותו דור בתורה ובעבודה שהיא גמילות חסדים בממון, ונענשו בכך שגזרו עליהם היוונים גזירות וביטלו אותם מתורה ומעבודה בבית המקדש כמו שכתב הב"ח סימן תר"ע ומשום כך מחויבים אנו בימי החנוכה להתחוק בלימוד תורה, ובעבודה שבלב זו תפילה, ובגמילות חסדים בממון ובגוף, כך כתב הפרי מגדים אשל אברהם בתחילת סימן תר"ע, כעין זה כתב הבני יששכר כסלו מאמר ב' ל"ז.

ב. תיקנו לתת צדקה כדי שיכנס העני ויצא מביתו בין הנר למזוזה, וכך הוא יקיים את מצות אהבת ה' בכל לבבך "יחוד ה'" במזוזה, "בכל נפשך" בנר החנוכה, שנר ה' נשמת אדם, "ובכל מאורך" בצדקה לעני, וע"י יתברך, ויתקיים בו "ויהי נעם ה' אלוקינו עלינו", נעם ר"ת נר ע"י מזוזה, כך כתב בדרושת החתם סופר ח"א ע"מ ס"ח.

ג. על פי מה שכתב הרמב"ם הלכות חנוכה פ"ג ה"ג שהתקינו חכמים שבאותו הדור שימי החנוכה יהיו ימי שמחה והלל, ובהלכות מגילה פ"ב ה"ז כתב הרמב"ם שאין שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים, ולכן יש לתת צדקה בחנוכה מפני שהם ימי שמחה, כך כתב בשו"ת רבבות אפרים ח"א סימן ת"מ. כעין טעם זה מצינו גם בספר נוהג כצאן יוסף על חנוכה אות י"א שכתב שחנוכה דומה לפורים שנעשה בו נס, ומשום כך גם בו נאמר בו דין מתנות לאביונים.

ד. היוונים ידעו שלבטל את התורה מעם ישראל זה דבר קשה מאוד שהרי הם ידעו שהתורה הקדושה כי הם חיינו ואורך ימינו מה עשו ניסו לגנוב לנו ולהקשות עלינו בפרנסה ולגנוב את כספם של ישראל וברגע שלא ידם להם כסף לעט לעט ישתכח תורתם דע"י הטידות של פרנסה אם אין קמח אין תורה, והבאתי ראיה לדבר ממה שכתב בעיון יעקב שבת קל"ח ע"ב להסביר את דברי הגמ' שם תנו רבנן כשנכנסו רבותינו לחרם ביבנה אמרו עתידה תורה שתשתכח מישראל וכו' רבי שמעון בן יוחי אומר חס ושלום שתשתכח תורה מישראל וכו', דהקשה מדוע עתידה תורה שתשתכח תורה ויתירך ע"פ מה דאמרינן בגמ' סנהדרין צ"ז ע"מ א' אין בן דוד בא עד שתכלה פרוטה מן הכיס, וחכמת בלב תלויה בממון, ע"פ מה דאמרינן במשנה אבות פ"ג ר' שמנה י"ז אם אין קמח אין תורה ומרוב הצרות וחבלי משיח תשתכח התורה, ע"כ, חזינן כשיש טיירות משתכח התורה וזה מה שרצו היוונים להתחכם לעשות שיטלו ממנום שלנו ועל ידי זה ישתכח התורה, וכיון דכל הגזירה של הלהשכיחם תורתך זה ע"י שיקחו מהם את הכסף תיקנו שהנערים אוספים ומסתדרים לבד, מעדני אשר.

עבידנא יומא טבא לרבנן

אפשר כבר לשמוע את מעמדי סיוע הש"ס שזכיתם להשתתף בהם ולדרוש לכבודה של תורה

מאות בחורים החסידים מרחבי תבל בישיבת מיר בראשות ראש החבורה הגה"צ יוסף הירשער שליט"א אולמי בית ישראל בירושלים בהשתתפות כ"ק מרן האדמו"ר מודושינסקי שליט"א, כ"ק מרן האדמו"ר מוויניץ ירושלים שליט"א, כ"ק מרן האדמו"ר מפינסק קרלין שליט"א ועוד כ"ק מרן האדמו"ר מקוסוב ויזניץ שליט"א ביהמ"ד הגדול בבית שמש בהשתתפות כ"ק מרן האדמו"ר מערלוי שליט"א הגאון שניאור זלמן שוורץ שליט"א רב בלוס אנג'לס באולמי ברסלב בבית שמש

הרה"ג פנחס יהודה ראב שליט"א באולמי ערלוי בבני ברק

הרה"ג פנחס גפנר שליט"א אולמי בויאן בית שמש בהשתתפות הגאון רבי מאיר ברנד שליט"א חבר הבד"ץ דקהל מחזיקי הדת

במספר 079-5702714 וכן קול הלשון ישיר 073-2951280

גליון זה נודב ע"י ידידנו

הרב מאיר יעקבזון שליט"א ירושלים

לרגל שמחת נשואי בתו במז"ט ע"ב

הבה"ח המופלג בתור"ש כמר דוד אריה קירשנבוים נ"ו

יהא רעוא שבזכות מעשיו הכבירים

יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידנו

הרב שמעון גלנדואר שליט"א

בית שמש

לעילוי נשמת זקנתו

ה"ה מרת חנה בת ר' חיים צבי ע"ה

נפטרה ט"ז כסליו האי שתא

ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידנו

המכבד את ה' מגרונו

הרב אהרן סאמט שליט"א בית שמש

לזיכוי רבבות לרגל ימי החנוכה

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות

יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

ויצליח בכל אשר יפנה

הרי הם לא שייכות בנס השמן דהרי הם פטורות מהדלקה במקדש?

איתא בגמ' שבת כ"ג ע"מ א' אמר רבי יהושע בן לוי נשים חייבות בנר חנוכה לפי שאף הן היו באותו נס.

ופירש רש"י שגזרו היוונים על כל בתולות הניסת להבעל לטפסר תחילה וע"י אשה נעשה הנס.

יש להקשות: הרי איתא בגמ' שבת כ"א עמוד ב' מאי חנוכה ופירש רש"י על איזה נס קבעוה ומתוך בגמ' שכשנכנסו יוונים להיכל תמאו כל השמנים שבהיכל, וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד, נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים, לשנה אחרת קבעום ועשאו ימים טובים בהלל והודאה, הרי איתא בגמ' בפירוש דתיקנו חנוכה עבור נס השמן, א"כ למה נשים חייבות הרי בהדלקת נרות במקדש אשה אינה מצווה ולא שייכא כלל, כך מקשה בשו"ת בית שערים אורח"ח סימן שנ"ט, וכן בתיקון משה על חנוכה ע"מ קל"ח.

איכא כמה תרוצים:

א. ע"פ מה שכתב הרמב"ם פ"א מבית הבחירה ה"ב והכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם אנשים ונשים, מבואר דנשים חייבות בבנין המקדש, ובמנין המצות שלו מצוה כ' כתב שבנין בית הבחירה מצוה בפ"ע וכבר ביארנו שזה הכלל כולל מינים רבים שהם המנורה והשולחן והמזבח וזולתם כולם מחלקי המקדש והכל יקרא מקדש וכו' מבואר דמנורה הוא חלק ממצות בנין מקדש וכיון דנשים חייבות בבנין המקדש הרי חייבין להיות להם מנורה וכיון שתכלית צורך המנורה היה להעלות נר תמיד וכמ"ש רש"י בחומש פרשת אמור זו פרשת מצות הנרות ופרשת ואתה תצוה לא נאמרה אלא על סדר מלאכת המשכן לפרש צורך המנורה וכן משמע ואתה סופך לצוות את בני" על כך, מבואר שרק זה תכלית המנורה כדי שיהיו מדליקין בה וכיון דנשים מחוייבות בעשיית מנורה ממילא מחוייבות ג"כ שתהיה דולקת וא"כ שפיר שייכות נשים בנר של שמן להדלקת מנורה כאנשים, כך תירץ בשו"ת בית שערים סימן שנ"ט.

ב. מנוסח על הניסים משמע דלא עבור נס הנרות תיקנו נס חנוכה דשם לא הוזכר כלל רק ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה וכו' ואח"כ באו בניך לדביר בתיך ופינו וכו' והדליקו נרות בחצרות קדשך וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו להודות ולהלל לשמך הגדול, וכן מיסתבר דמה לנו לקבוע זכר לנס הנרות, וכי נס אחד נעשה בבית המקדש הלא עשרה ניסים נעשו שם ולא קבעו זכר עליהם, ועל כרחיך דהזכר נקבע על נס הישועה ועל קידוש השם וכו' אפטר לעשות הפרסום והזכר באיזה ענין שיהיה כמו בפורים אבל ע"י שעשה להם הקב"ה נס בנרות קבעו לפרסם הנס בנרות, כך תירץ בתיקון משה.

וכן המהאר"ח בספרו הנותן אמרי שפר חידושים לחנוכה בסוף פרשת וישב הביא ראיה מגמ' זו שמדליקים משום נצחון המלחמה, וכיון דנתחייבו הנשים ביום הראשון חייבות בכל יום.

יש חידוש מהגאון רבי שלמה קלוגר שנשים חייבות בנר חנוכה רק ביום ראשון כיון שיום הראשון היא זכר לנצחון המלחמה, כך כתב בחידושי על מסכת שבת כ"ג.

ג. לפי מה שהביא הב"ח אורח חיים סימן תר"ע בשם המדרש מצוה אחת יש בידם אם אתם מבטלין אותה מידם כבר הם אבודין ואיזה זה הדלקת מנורה שכתוב בה שמות כ"ז כ' להעלות נר תמיד כל זמן שמדליקין אותן תמיד הם עומדין כו' א"כ נצחון המלחמה תלוי בהדלקת הנרות, א"כ זה גם קשור לנשים, כך תירץ בספר בתי כהונה על הרא"ם, ועיי' בספר הנפלא משנת חנוכה מאת הגאון רבי ישע"י ע"מ רל"ב שהאר"ן בזה בדברים נפלאים.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א מנהטן

משיב כהלכה שינון וידיעת ההלכה - הלכות שבת

כל השאלות הם משרוע ומשנה ברורה

א [כתותי מיכתת שיעוריה. שמן שדינו כתותי מיכתת שיעוריה האם יוצא בו ידי חובת הדלקת נר חנוכה?

ב [פרסומי ניסא לגויים. מהיכן ניתן להוכיח שיש דין פרסומי ניסא לגויים בנר חנוכה?

ג [כיבה אחר זקוק לה? מה הדין אם כיבה איש אחר במזיד, האם זקוק להדליקה או שזה ככבתה ממילא שאין זקוק לה?

ד [נר איש וביתו. האם אשתו של האדם ובניו צריכים לכתחילה להשתתף בהדלקתו ולשמוע הברכות, או שהיו כנר שבת שאין צריך?

ה [מהדרין בנר חנוכה. מדוע רק במצות נר חנוכה מצינו דין של מהדרין ומהדרין מן המהדרין מה שלא מצאנו בכל המצוות כדבר הזה?

ו [נס פך השמן אבל המנורה טמאה. צ"ע מה הרויחו בנס של פך השמן הטהור והרי מיד כשמילואה לתוך המנורה נטמאה מהמנורה שטימאה היוונים, וחזור השמן הטהור להיות טמאה ומה הרויחו בזה שלא טימאה היוונים מקודם, והיינו דאף אם יטבילו את המנורה מיד בכ"ה בכסלו שאין טומאתה אלא טומאת שרץ ונבילה שהרי טומאת זבים גזרו עליהם אח"כ, וא"י דאורייתא, ואף בטומאת מת עכו"ם י"א שסגי בטבילה והערב שמש וא"צ הזאה שלישי ושביעי, ומהני לה טבילה באותו היום, אבל עדיין יהא לה טומאת טב"י שהוא מדאורייתא. ואם נאמר שידליקו אחר הערב, זה לא יכול להיות שהרי טומאה הותרה בציבור ואסור לאחרה, ועוד דא"כ הוי ההדלקה בכ"ו בכסלו והם הרי הדליקו בכ"ה כסלו, וא"א לומר שאכן הדליקו בשברי כלי חרס שהם טהורים, שהרי כתב הרמב"ן בהעלותך שהמנורה מעכב בהדלקה, אף על פי שא"צ של זהב לעיכובא, אבל מקשה בעיני.

ז [נר חנוכה מעל כ' אמה. למ"ד שאומר שחולק בסוכה על הטעם של לא שלטה בה עינא, מדוע פוסל בנר חנוכה למעלה מעשרים אמה.

ח [לכם בנר חנוכה. האם צריך להקנות השמן והנרות לילדין, וצ"ע שלא מצינו שנוהגין כן.

ט [קדימה דאורייתא או נר חנוכה. מי שנמצא בדקות האחרונות של הלילה ויכול או להדליק נר חנוכה או לקרות קריאת שמע מה יעשה קר"ש דאורייתא או נר חנוכה שהיו פרסומי ניסא.

י [חידה. בכמה דברים מצינו שייכות בין חנוכה לסוכות, מה השייכות ביניהם?

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, יהיה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכויו בהגרלה.
3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה יידקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
5. שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות יהיה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00 ל-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה ייכנס בעזרה"י לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. -שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.

תשובות ניתן לשלוח עד יום שני ב' טבת

תגובות אפשר לשלוח

עד יום ב' בערב

להרב אשר אנשיל שוורץ שליט"א רח"ת תכלת מרדכי 4/15 רמת בית שמש
לבירורים בכל ענייני המערכת, בטל: 053-3166560

מייל: m0533166560@gmail.com

פקס: 077-4448278

